

Gondolatok a fegyveres erők eü. intézményeinek fejlődéséről

*Megjelent: a Zeitschrift für Milit. Med. 1981. 4. számában
Írta: Rebe R., Hippe F.*

A Nemzeti Néphadsereg 25. évfordulója és méginkább a Német Szocialista Egységpárt X. kongresszusa jelentős eredmények, és módot adnak arra, hogy visszatekintsünk az 1956. előtti évekre. A Nemzeti Szocialista Egységpárt kezdetől fogva kellő figyelmet fordított a biztonsági és katonapolitikára, amelyeket a politika szétválaszthatatlan alapkonceptiója integráns alkotórészének tekintett.

Közvetlenül a háború vége után a párt katonapolitikája a fasiszta – militarista esztelenségek emberi fejekből való kiűzésére irányult. A megindult demokratikus fejlődés katonai oltalmazását a Németországban állomásozó szovjet fegyveres erők csoportjai látták el. Az antifasiszta – demokratikus rend létrehozásával felmerült a demokratikus rendőri szervek kiépítésének követelménye. A munkások osztályöntudatos fiai, akiket kipróbált antifasiszták irányítottak és neveltek, a párt biztonsági politikája által vezetve, átvették az új rend belső védelmét. A kialakuló Német Népi Rendőrségnek szüksége volt a szolgálat speciális igényeit kielégítő egészségügyi ellátásra. A Népi Rendőrség Berlin-i kórháza képezte az első nagyobb állandó jellegű eü. intézményt, amelyik gyakorlati-klinikai, mint a későbbiekben tudományos tevékenységével egy új egészségügyi úttörőjévé vált.

Az NDK megalapításával a hatalom védelme, amelyet a munkásosztály szövetségben a dolgozó parasztsággal, értelmiséggel és más társadalmi rétegekkel együtt gyakorolt, összállami üggyé vált.

A Kiképzési Főnökség (HVA) laktanyákban elhelyezett készenléti alakulataiból kialakult a munkásosztályhoz és pártjához hű fegyveres szervezet. Ezeknek az erőknek eü. biztosítása szükségessé tette egy megfelelő eü. szolgálat létrehozását. További szervezésében különleges jelentőséggel bírt az 1949. okt. 1-én egy volt kaszárnyában létesített Leipzig-Wiederitzsch Népi Rendőrségi kórház. Ez lett a HVA és az 1952-ben létrehozott laktanya Népirendőrségének (KVP) eü. szolgálatának első központi kiképzési bázisa, valamint a HVA és KVP hoz-

zátartozói stacioner ellátásának magja. 1949 novemberében/decemberében került sor az első – gyengélkedő vezetői tanfolyamra, s 1950 január/februárjában egy tanfolyamra a betegszoba – vezető helyettesek részére. 1950. február–április között 2 tanfolyam következett a Népi Rendőrség (VP) kórházában a betegszobákból vezényelt eü. katonák részére. 1950. március 7-től az első paciensek felvételével 3 osztályon megkezdődött az eü. ellátás és gondozás. 1950. december 1-től, 1951. szeptember 1-ig folyt le az első felcsertanfolyam a VP kórházában, míg a második 1951 októberétől 1952 júniusáig zajlott le, a kiképzett felcserek a laktanyai Népi Rendőrség szolgálati helyein léptek működésbe.

A harmadik és a Népi Rendőrség Kórházához kapcsolódó felcsertanfolyam 1952 őszén kezdődött és mint kettő, illetve hároméves kiképzés zajlott le.

Az 50-es évek elején a kórház volt a szálláshelye a Népi Rendőrségnek a lipcsei egyetemen tanuló beosztottainak.

1951-ben jelent meg az utasítás egy tanulószázad szervezésére a HVA állományában, Lipcse helyőrséggel, amelyik a Népi Rendőrség Kórházához lett csatolva.

Az NSZEP II. Pártkonferenciája határozatot hozott a szocializmus alapjainak tervszerű lerakásáról. Ez a konferencia alapvető jelentőségű az NDK-ban folyó szocialista forradalom katonai programjának pontosítása számára. Megindokolta a saját nemzeti fegyveres erők szükségességét és jellegét, amelyek vállvetve a szovjet hadsereggel és a népi demokratikus országok többi hadseregével minden ellenséggel szemben képesek megbízhatóan oltalmazni a szocializmust. Bár a katona eü. kiképzés a lipcsei tanfolyamok folytatott felcserképzéssel meglelte saját helyét, immár egy messze nagyobb jelentőségre tett szert.

A HVA és KVP alakulatainál eleinte csak kevés orvos volt, közülük csupán egy kis rész kapott bevezetést a szovjet katona-egészségügy alapjaiba. Az eü. ellátást sokszor szerződéses polgári orvosok végezték. A paciensek kezelése a laktanyai betegszobákban történt a KVP, későbbi segélyhelyein. A laktanya Népi Rendőrség első alakulatainak szervezésével, létrehozták az első egészségügyi zászlóaljakat is. Speciális eü. intézményeket kapott a légi és tengeri rendőrség is. Felejtethetlen marad az önzetlen segítség, amelyet azokban az években tapasztalt szovjet katonaorvosok nyújtottak a vezető orvosoknak a KVP alakulatainál és eü. intézményeinél.

A kiképzett katonaorvosok iránti igény fokozatosan növekedett. 1955-ben a Laktanya Rendőrség megkaphatta saját katona eü. kiképzési bázisait. Az NSZEP Pártvezetőségének és az NDK kormányának határozata alapján, 1955. jún. 1-én bekövetkezett a Laktanya Rendőrség Katonaorvosi Szekciójának, mint a katonaorvosi felsőfokú képzés központi kiképzési bázisának létrehozása (katonaorvosok, fogorvosok, gyógyszerészek) a csapatok és kötelékek egészségügyi biztosításának lényeges javítására, továbbá a Nemzeti Néphadsereg és Hattörtség egészségügyi szolgálata harc- és működőképességének fokozására. Az összes egyetemről és orvosi akadémiáról a legjobb és legöntudatosabb elvtársak és FDJ-funkcionáriusok lettek megnyerve a Katonaorvosi Szekció első évfolyamának hallgatójaként.

A HVA, illetve KVP stacioner intézményei az 1951–1955. közötti években tervszerűen kiépítésre kerültek. Ismert tény, hogy az NDK-ban akkor a tuberkulózis mint népbetegség – a kapitalizmus és a háború öröksége – még nem volt leküzdve, a HVA 1951. május 6-án átvette a Klietz-i szanatóriumot, mint a

Népi Rendőrség tuberkulózisban megbetegedett tagjainak kezelési centrumát, 1955-ben az intézményt Drezdába helyezték át. Még több mint egy évtizeden át a tuberkulózis és tüdőbetegségek központi kórházaként látta el feladatait. A Nemzeti Néphadsereg Drezda-i lazarettje ma egyike a Nemzeti Néphadsereg szakosított egészségügyi intézményeinek. A KVP lazarettjei további állomás-helyeken kezdték meg működésüket.

A tengerészet mostani lazarettje és a Repülőorvosi Intézet szintén a KVP intézeteiben kezdték meg működésüket. 1954. márc. 16-án nyílt meg az egykori központi kórház a Belügyminisztériumban, a mai Bad Saarow-i Központi lazarett. Az intézmény a pavillonrendszer – ami a kórházépítésben már a múlt század második felében igazolta magát – s a jelenlegi blokkrendszerű kórházépítési stílus előnyeit kihasználásával épült. Az 1954. évi 9 szakterületről 1974-ig 20-ra történő bővítéssel a Nemzeti Hadsereg Központi lazarettje katonarorvosi-klinikai kezelési intézményből egy szakosított és részben a diagnosztika, terápia és katonarorvosi felülvizsgálat területén magas szakosított tevékenység helyévé fejlődött.

Az eü. ellátás kiépítése és szervezése során tanulmányozták és alkalmazták a szovjet hadsereg és más testvéri hadseregek eü. szolgálatának tapasztalatait. Amikor 1956-ban megkezdődött a Nemzeti Néphadsereg kiépítése a KVP eü. szolgálatának tagjai készségüket nyilvánították, hogy a szocialista hadseregben szolgáljanak s letették esküjüket. Ma az eü. ellátás szocialista rendszere a fegyveres erőknél arra irányul, hogy a konkrét helyzetek szerint minden típusú és súlyosságú sérültek a szükséges segélyt a szükséges mértékben és a legrövidebb időn belül megadják. Ehhez a Nemzeti Néphadsereg egészségügyi intézményei a legkorszerűbben vannak felszerelve és minden tekintetben kiválóan képzett katonarorvosi személyzettel rendelkeznek.

A Nemzeti Néphadsereg lazarettjei, mint a hadsereg tagjai részére nyújtandó kvalifikált eü. ellátás intézményei és részben a katona eü. káderek kiképzésének és továbbképzésének központjai döntő befolyást gyakorolnak a Nemzeti Néphadsereg egészségvédelmének eredményességére és hatékonyságára.

A lazarettok lényeges hozzájárulása a Nemzeti Néphadsereg magas fokú harcalképességének eléréséhez nemcsak a megbetegedett, illetve sérült személyi állomány gyors ellátásában és gyógyításában nyilvánul meg, hanem mindenképp a széles körű komplex profilaktikus rendszabályokban a személyi állomány egészségvédelmének további javítására, s azzal együtt az egészségkárosodások megelőzésére.

A hagyományok ápolása kiemelt helyet foglal el katonarorvosi múltunk kutatásában s ma még nagyobb jelentőséggel bír. A hagyományok ápolása a fegyveres erők eü. intézményei fejlődésének exakt értékelését, abból pedig munkakörülményeik és eredményeik helyes értékelését is jelenti.

A közösségi gyakorlat igazolja, hogy katona eü. intézményeink fejlődése, az ellátás, a kiképzés és továbbképzés fontos elemét képezi fegyveres erőink fejlődésének és erősítésének, valamint a mi büszke Német Demokratikus Köztársaságunk további erősödésének.